

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/100/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8319200343
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8319200343.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 36 613 843 proti žalovanému: C. E. ml., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX, XXX XX A., o zaplatenie 146,21 Eur s prísl. o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 12Csp/12/2019-89 zo dňa 20.05.2019 takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje sa rozsudok vo výroku II. a III.
- II. Stranám sporu sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit: „I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 50,83 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 9,35 eur od 26.01.2016 do zaplatenia, vo výške 5,05 % ročne zo sumy 10,72 eur od 26.02.2016 do zaplatenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 10,72 eur od 30.03.2016 do zaplatenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 10,72 eur od 26.04.2016 do zaplatenia, vo výške 5 % ročne zo sumy 9,32 eur od 26.05.2016 do zaplatenia, to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu o zaplatenie sumy 95,38 eur z a m i e t a.

III. Súd žalovanému vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a.“

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným bola dňa 10.12.2015 uzatvorená v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách, zmluva o poskytovaní verejných služieb.

1.2. Mal za preukázané, že žalovaný neuhradil faktúry za služby, ktoré mu žalobca poskytol. Dospel k záveru, že nárok žalobcu na zaplatenie ceny poskytnutých služieb vo výške 50,83 Eur je dôvodný, a preto žalobe v tejto časti vyhovel. Žalovaného súd zaviazal aj k zaplateniu zákonných úrokov z omeškania z jednotlivých dlžných súm.

1.3. Zmluvné dojednania obsiahnuté v zmluve o pripojení, týkajúce sa zmluvnej pokuty považoval za neprijateľné zmluvné dojednania, ktoré spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Uzavrel, že dohoda o zmluvnej pokute pre neurčitosť je neplatná, preto žalobu v tejto časti zamietol.

1.4. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, a to proti výroku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

- 2.1. Vo svojom odvolaní obhajoval platnosť dojednanej zmluvnej pokuty.
- 2.2. Zároveň je v danom prípade výška zmluvnej pokuty paušalizovanou náhradou škody, ktorá pôvodnému veriteľovi vznikla v dôsledku nesplnenia záväzku žalovaného zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu.
- 2.3. Zmluvnou pokutou si žalobca zabezpečuje zároveň návratnosť poskytnutej zľavy zo stanovenej ceny poskytovanej služby alebo navrátených zariadení, ktoré boli žalovanému poskytnuté v rámci zvýhodnenej ceny.
- 2.4. Je teda zrejmé, že právny predchodca žalobcu určil základ výšky zmluvnej pokuty vo vzťahu k cene poskytnutého zariadenia a zľavenej cene za poskytované služby a v prípade neplnenia si svojich povinností je žalovaný povinný v podobe zmluvnej pokuty vrátiť cenové zvýhodnenie, ktoré požíval počas trvania záväzkového vzťahu.
- 2.5. Zdôraznil, že zmluvná pokuta bola v Zmluve vyjadrená degresívnym spôsobom.
- 2.6. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP ho zmenil tak, že vyhovie žalobe o zaplatenie 95,38 Eur, resp. v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 Civilného sporového poriadku ho zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

4. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietanými nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

5. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v prejednávanej spore správne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednaný spor aj správne právne posúdil. Odvolací súd osvojujúci si závery súdu prvej inštancie na zdôraznenie vecnej správnosti a v súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu dopĺňa nasledovné.

6. Z obsahu spisu má odvolací súd za preukázané, že žalovaný uzatvoril s právnym predchodcom žalobcu Zmluvu o poskytovaní verejných služieb a v rovnaký deň strany sporu uzatvorili aj Dodatok k zmluve o poskytovaní verejných služieb, z ktorej pre zúčastnené strany vznikli práva a povinnosti. Ustanovenia o zmluvnej pokute tvorili predtlač Dodatku k zmluve bez možnosti voľby jej prijatia alebo odmietnutia. Zmluvná pokuta je dojednaná v bode 2 Dodatku k zmluve o poskytovaní verejných služieb uzavretého podľa Zákona o elektronických komunikáciách.

7. Odvolací súd konštatuje, že zmluvná pokuta je zmluvou určená peňažná suma, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi alebo veriteľ dlžníkovi, ak dôjde k porušeniu povinností, ktoré na seba zmluvou prevzali, a to aj v prípade, ak porušením zmluvných povinností nevznikne druhej strane škoda. Jej funkcia spočíva v hrozbe zaplatiť určitú dohodnutú sumu, keď povinný svoj záväzok nesplní riadne a včas. Úlohou zmluvnej pokuty je viesť k splneniu povinností zo strany účastníkov. Zmluvnú pokutu možno dohodnúť pre prípad, že k splneniu záväzku dohodnutého v zmluve nedôjde vôbec alebo iba čiastočne, prípadne ak dôjde k porušeniu akejkolvek zmluvnej povinnosti. Keďže záväzok z dohody o zmluvnej pokute je akcesorickým záväzkom, jeho existencia a dôsledky sa viažu na hlavný záväzok. Za predpokladu, že ku vzniku hlavného záväzku nedôjde, nemôžu nastať účinky záväzku akcesorického.

8. Vzhľadom na charakter dojednania a jeho začlenenia v texte právneho úkonu - Dodatku zmluvy, nemôžu byť žiadne pochybnosti, že zmluvná pokuta nebola dojednaná individuálne. O takéto individuálne ustanovenie by sa jednalo vtedy, keď by práve takáto časť dohody bola výsledkom dojednania zmluvných strán. O individuálnom dojednaní však nemožno hovoriť v prípade, keď si zákazník zvolí určitú formu záväzku (jednu z ponúkaných možností), avšak musí prijať celý súbor opatrení a dojednaní ustanovených v zmluve, dodatku a cenníku, minimálne ich nemôže vylúčiť. V tomto kontexte je zrejmé, že takáto domnelá voľba je len iluzórna a zároveň vytvárajúca „efekt bludiska

ďalších záväzkov“. Odvolateľ vôbec nepreukázal opak v zmysle § 53 ods. 3 OZ, teda platí prezumpcia predpokladaná zákonom, že sa nejedná o individuálne dojednanú podmienku.

9. Odvolací súd považuje za nepochybné, že odvolateľ právo na zmluvnú pokutu odvíja od ustanovenia § 544 - §545a OZ a od spotrebiteľských zmlúv (Zmluvy o poskytovaní verejných služieb a Dodatku k zmluve), ktoré ako typové zmluvy sú uzatvárané vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy, a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje.

10. V žiadnom prípade teda nemožno tvrdiť, že sa jedná o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie (§53 ods. 2 OZ). Žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovaným ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách či dodatkoch. Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu, a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (čl. 98), podľa ktorého v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov je zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Žalobca ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií má odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou. Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. V zmysle ust. § 53 ods. 5 OZ je neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky tak nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanému povinnosť plniť. Pre posúdenie dojednaní zmluvnej pokuty ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve z hľadiska jej neprijateľnosti nie je podstatné, či reálne dôjde k porušeniu povinnosti.

11. Vzhľadom na odvolateľom citované spisové značky rozhodnutí iných okresných súdov, súd považoval za nevyhnutné, aby zaujal stanovisko k aktuálnej rozhodovacej činnosti súdov a vysporiadal sa s otázkou prijateľnosti alebo neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ktorou došlo k dohode o regresívnej zmluvnej pokute. Pokiaľ sa týka poukazu odvolateľa na rozhodnutia iných súdov, resp. senátu rovnakej inštancie, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že predmetná zmluvná pokuta bola vyhlásená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti rozsudkom Okresného súdu Žilina č.k. 6Csp/59/2018 zo dňa 28.09.2018. Rovnako z titulu tejto podmienky nebolo dodávateľovi priznané plnenie a žaloba bola v tejto časti zamietnutá napr. rozsudkom Okresného súdu Humenné č.k. 5CSp/66/2016 zo dňa 30.03.2017, rozsudkom Okresného súdu Humenné č.k. 6Csp/133/2017 zo dňa 30.08.2018 či rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová ves č.k. sp/469/2017 zo dňa 22.03.2018.

12. Podľa § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

13. Je nepochybné, že neuhradením za služby zo strany žalovaného bola aktivovaná zmluvná pokuta, podľa bodu 2 Dodatku k zmluve.

14. V danej veci je významné rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 22Co/45/2018 zo dňa 17.05.2018, ktoré v bode 21 a 22 judikovalo neprijateľnosť zmluvnej pokuty aj pre paušálne dojednanie zmluvnej pokuty umožňujúce zníženie výšky zmluvnej pokuty, ktoré vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho ktorého porušenia povinnosti, ani výšku dlhu spotrebiteľa vzniknutého porušením záväzku, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu. Vo veci 20Co/12/2017 Krajským súdom v Prešove bol rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp.zn. 11C/5/2016 potvrdený a nebolo právoplatne priznané plnenie Slovak Telekom, a.s. z dôvodu neprijateľnosti zmluvnej podmienky (zmluvnej pokuty).

15. Odvolací súd poukazuje na konštantnú aplikačnú prax Krajského súdu v Prešove a hlavne na rozsudok sp. zn. 7Co/36/2015 z 27.4.2015 a 20Co/205/2015 zo dňa 28.04.2016 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 6Co/103/2015 - 62 zo dňa 26.01.2016 bolo konštatované, že rešpektovanie zákonného zákazu používania neprijateľných zmluvných podmienok sa vzťahuje aj na súdne konania, v ktorých si dodávatelia v čase ich vyhlásenia už uplatňujú plnenia z nich. Odvolací súd dáva do pozornosti skutočnosť, že v prípade navrhovateľa ide o opakované judikovanie ním upravenej zmluvnej podmienky upravujúcej identický právny vzťah so spotrebiteľmi ako neprijateľnej. Správanie sa právnickej osoby v obchodných a iných vzťahoch zodpovedajúce čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti je dôležité pre kvalitu verejného života.

16. Vzhľadom na upravenú povinnosť zdržať sa používania zmluvnej podmienky, ktorá bola určená za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti alebo nepriznanie plnenia dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky v § 53a OZ odvolací súd považoval všetky námietky odvolateľa uvedené v odvolaní za neopodstatnené.

17. Žalobca namiesto porušovania zákazu ďalšieho používania neprijateľnej zmluvnej podmienky ju naďalej používa tak, že z nej uplatňuje na súde práva.

18. Žalovaný tým, že nezaplatil 105,40 Eur za poskytnuté služby, mal zaplatiť 95,38 Eur (zmluvnej pokuty), teda takmer rovnakú sumu ako suma neuhradenej ceny za poskytnuté služby, čo je neakceptovateľné a je typickým prípadom neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

19. Absenciou spravodlivej úpravy sa stávajú ustanovenia zmluvy, ktoré porušujú práva spotrebiteľa alebo nereflexujú na poctivý vzťah zákazník - predajca, neprijateľnými a teda aj neplatnými. Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že nijako nespochybňuje význam zmluvnej pokuty a uznáva účelnosť, pokiaľ ide však o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú dohodu o zmluvnej pokute, ktorá obstoje v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy.

20. Ak je zmluvná podmienka neprijateľná voči určitému počtu spotrebiteľov, musí sa absolútna neplatnosť zmluvnej podmienky vzťahovať na všetkých účastníkov právneho úkonu, v ktorom je takáto neplatná zmluvná podmienka použitá.

21. Vzhľadom k tomu, že zmluvná pokuta je dojednaná ako súčasť spotrebiteľskej zmluvy či dodatku k nej, na ktoré sa vzťahuje okrem iných predpisov i osobitná úprava v Občianskom zákonníku, a to v § 52 a nasl. ustanovení OZ a neprímerane vysoká zmluvná pokuta nereflexujúca na charakter, rozsah a závažnosť porušenej povinnosti je sankcionovaná absolútnou neplatnosťou takéhoto dojednania ako neprijateľná zmluvná podmienka v spotrebiteľských zmluvách, preto nie je možné využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a OZ.

22. Neprijateľná podmienka je neplatná ako taká, preto nemožno znižovať - moderovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu. Moderačné právo je možné používať výnimočne len pri mimoriadne tvrdom a neadekvátnom dopade zmluvnej pokuty, výhradne však len pri platných úkonoch. V tejto súvislosti súd poukazuje aj na Rozsudok ESD vo veci C-618/10 Banco Espanol de Crédito SA/Joaquín CalderónCamino podľa ktorého, vnútroštátny súd nemôže zmeniť obsah nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom a ak vnútroštátny súd konštatuje, že ide o takú podmienku, je povinný ju iba neuplatniť. Rozsudky ESD a ESLP sú pre súd záväzné a tvoria súčasť materiálneho práva.

23. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na žalobcom uplatňované nároky, vyplývajúce z neplatných právnych úkonov, teda neprijateľných zmluvných ustanovení vo vzťahu k takto dojednanej zmluvnej pokute, nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami, ktoré nemohli spôsobiť zmenu právneho posúdenia veci.

24. S poukazom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II, ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a v súvisiacom výroku III. o trovách konania ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

25. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaný bol úspešný, no v priebehu odvolacieho konania mu žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol.

26. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).